

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

P8_TA(2018)0478

Sprawozdanie za rok 2018 dotyczące Serbii**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie sprawozdania Komisji za rok 2018 dotyczącego Serbii (2018/2146(INI))**

(2020/C 363/18)

Parlament Europejski,

- uwzględniając konkluzje z posiedzenia Rady Europejskiej w Salonikach w dniach 19–20 czerwca 2003 r.,
- uwzględniając deklarację z Sofii przyjętą na szczycie UE–Bałkany Zachodnie w dniu 17 maja 2018 r. i załączony do niej program działań priorytetowych z Sofii,
- uwzględniając decyzję Rady 2008/213/WE⁽¹⁾ z dnia 18 lutego 2008 r. w sprawie zasad, priorytetów i warunków zawartych w partnerstwie europejskim z Serbią oraz uchylającą decyzję 2006/56/WE,
- uwzględniając opinię Komisji z dnia 12 października 2011 r. na temat wniosku Serbii o członkostwo w Unii Europejskiej (SEC(2011)1208), decyzję Rady Europejskiej z dnia 2 marca 2012 r. o przyznaniu Serbii statusu kraju kandydującego oraz decyzję Rady Europejskiej z posiedzenia w dniach 27–28 czerwca 2013 r. o otwarciu negocjacji akcesyjnych z Serbią,
- uwzględniając układ o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi a Republiką Serbii, który wszedł w życie dnia 1 września 2013 r.,
- uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1244 (1999), opinię doradcą Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości (MTS) z dnia 22 lipca 2010 r. w sprawie kwestii zgodności jednostronnej deklaracji niepodległości Kosowa z prawem międzynarodowym oraz rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 64/298 z dnia 9 września 2010 r., w której uznano treść opinii MTS i z zadowoleniem przyjęto gotowość UE do ułatwienia dialogu między Serbią a Kosowem,
- uwzględniając proces berliński rozpoczęty dnia 28 sierpnia 2014 r.,
- uwzględniając deklarację oraz zalecenia przyjęte na ósmym posiedzeniu Parlamentarnego Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia UE–Serbia w dniach 13–14 czerwca 2018 r.,
- uwzględniając sprawozdanie końcowe Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka przy Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE/ODIHR) dotyczące ograniczonej misji ds. obserwacji wyborów z dnia 29 lipca 2016 r. w sprawie przedterminowych wyborów parlamentarnych w Serbii,
- uwzględniając sprawozdanie misji ds. oceny wyborów z ramienia OBWE/ODIHR z dnia 2 kwietnia 2017 r. w sprawie wyborów prezydenckich w Serbii,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji za rok 2018 dotyczące Serbii z dnia 17 kwietnia 2018 r. (SWD(2018)0152),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 6 lutego 2018 r. pt. „Wiarygodna perspektywa rozszerzenia dla Bałkanów Zachodnich oraz zwiększone zaangażowanie UE w tym regionie” (COM(2018)0065),
- uwzględniając wspólne wnioski z dialogu gospodarczo-finansowego między UE a Bałkanami Zachodnimi i Turcją z dnia 23 maja 2017 r. (9655/17),

⁽¹⁾ Dz.U. L 80 z 19.3.2008, s. 46.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

- uwzględniając czwarte posiedzenie Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia UE–Serbia, które odbyło się w dniu 16 listopada 2017 r.,
  - uwzględniając ósme posiedzenie konferencji na szczeblu ministerialnym w sprawie przystąpienia do UE z udziałem Serbii, które odbyło się w dniu 25 czerwca 2018 r.,
  - uwzględniając sprawozdanie Grupy Państw Przeciwko Korupcji (GRECO), organu antykorupcyjnego przy Radzie Europy, z lipca 2015 r. w sprawie Serbii oraz sprawozdanie GRECO z czwartej rundy ocen dotyczącej przeciwdziałaniu korupcji w odniesieniu do posłów do parlamentu, sędziów i prokuratorów z dnia 20 października 2017 r.,
  - uwzględniając przeprowadzoną przez Komisję ocenę programu reform gospodarczych Serbii na lata 2018–2020 z dnia 17 kwietnia 2018 r. (SWD(2018)0132) i wspólne wnioski z dialogu gospodarczo-finansowego między UE a Bałkanami Zachodnimi przyjęte przez Radę w dniu 25 maja 2018 r.;
  - uwzględniając dokument Komisji Weneckiej pt. „Opinion on the draft amendments to the constitutional provisions on the judiciary” [Opinia w sprawie projektu zmian przepisów konstytucyjnych dotyczących sądownictwa] z dnia 25 czerwca 2018 r.,
  - uwzględniając wyniki badania z 2017 r. dotyczącego marginalizowanych Romów na Bałkanach Zachodnich, wspieranego przez Komisję i przeprowadzonego przez Bank Światowy oraz Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju,
  - uwzględniając wspólny dokument roboczy służb Komisji pt. „Gender Equality and Women’s Empowerment: Transforming the Lives of Girls and Women through EU External Relations 2016–2020” [Równouprawnienie płci i wzmocnienie pozycji kobiet: odmiana losu dziewcząt i kobiet w kontekście stosunków zewnętrznych UE w latach 2016–2020];
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie sprawozdania Komisji dotyczącego Serbii za rok 2016 ⁽¹⁾,
  - uwzględniając art. 52 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A8-0331/2018),
- A. mając na uwadze, że Serbię, podobnie jak każde państwo ubiegające się o członkostwo w UE, należy oceniać na podstawie postępów w wypełnianiu, wdrażaniu i stosowaniu tego samego zbioru kryteriów, a także mając na uwadze, że harmonogram przystąpienia zależy od jakości niezbędnych reform i zaangażowania w ich realizację; mając na uwadze, że przystąpienie jest i pozostanie procesem opartym na zasługach, w pełni zależnym od obiektywnych postępów poczynionych przez poszczególne kraje, w tym Serbię;
- B. mając na uwadze, że od czasu rozpoczęcia negocjacji z Serbią otwarto 14 rozdziałów negocjacyjnych, z których dwa zostały tymczasowo zamknięte;
- C. mając na uwadze, że Serbia stale angażuje się w normalizację stosunków z Kosowem, czego wynikiem jest pierwsze porozumienie w sprawie zasad regulujących normalizację stosunków z dnia 19 kwietnia 2013 r. oraz porozumienia z sierpnia 2015 r.; mając na uwadze, że Serbia jest nadal zaangażowana w dialog;
- D. mając na uwadze, że Serbia przyczyniła się do wzmocnienia współpracy i stosunków dobrosąsiedzkich w regionie, a także do pokoju i stabilności, pojednania oraz stworzenia klimatu sprzyjającego podejmowaniu otwartych kwestii, które wynikają z przeszłości i dotyczą relacji dwustronnych;
- E. mając na uwadze, że Serbia jest nadal zaangażowana w tworzenie prawidłowo działającej gospodarki rynkowej i wciąż odnotowuje znaczne osiągnięcia w zakresie wywiązywania się ze zobowiązań wynikających z układu o stabilizacji i stowarzyszeniu;
- F. mając na uwadze, że praworządność jest podstawową wartością, na której opiera się UE, oraz centralnym elementem zarówno procesu rozszerzenia, jak i procesu stabilizacji i stowarzyszenia; mając na uwadze, że aby stawić czoła ważnym wyzwaniom pozostającym nadal w tej dziedzinie, potrzebne są reformy, zwłaszcza w kwestii zagwarantowania niezależnego, bezstronnego, odpowiedzialnego i skutecznego wymiaru sprawiedliwości, a także walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną oraz ochrony praw podstawowych;

⁽¹⁾ Dz.U. C 331 z 18.9.2018, s. 71.

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

- G. mając na uwadze, że Serbia ratyfikowała wszystkie podstawowe konwencje Międzynarodowej Organizacji Pracy, w tym w szczególności Konwencję dotyczącą wolności związkowej i ochrony praw związkowych z 1948 r. (nr 87), Konwencję dotyczącą stosowania zasad prawa organizowania się i rokowań zbiorowych z 1949 r. (nr 98) oraz Konwencję dotyczącą pracy przymusowej lub obowiązkowej z 1930 r. (nr 29);
- H. mając na uwadze, że sytuacja w zakresie wolności wypowiedzi i niezależności mediów nadal budzi szczególnie duże obawy, wobec czego należy zająć się nią priorytetowo, w sposób zdecydowany i skuteczny;
- I. mając na uwadze, że Serbia korzysta z pomocy przedakcesyjnej w ramach Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA II), w ramach której łączna orientacyjna kwota przydzielonych środków finansowych na lata 2014–2020 wynosi 1,5 mld euro; mając na uwadze, że orientacyjna kwota środków przydzielonych Serbii w ramach IPA II na lata 2018–2020 wynosi po korekcie 722 mln euro; mając na uwadze, że Serbia otrzymała premię za wyniki przeglądu śródkresowego;
1. z zadowoleniem przyjmuje nieustanne zaangażowanie Serbii w proces integracji z Unią Europejską; wzywa Serbię, by przy wsparciu Komisji aktywnie propagowała tę strategiczną decyzję wśród obywateli Serbii oraz by stale zwiększała widoczność UE oraz ilość terminowych i przejrzystych informacji na temat UE, a także finansowanych przez nią projektów i programów;
  2. podkreśla, że gruntowne wdrożenie reform i strategii politycznych jest głównym wskaźnikiem pomyślnego procesu integracji; wzywa władze serbskie, by usprawniły planowanie, koordynację i monitorowanie wdrażania nowych przepisów i strategii politycznych; z zadowoleniem odnosi się do przyjęcia trzeciego przeglądu programu krajowego na rzecz przyjęcia dorobku prawnego UE oraz ostrzega przed konsekwencjami niewłaściwej transpozycji ważnych przepisów UE dotyczących dostosowania do dorobku prawnego UE; z zadowoleniem przyjmuje ocenę Komisji zawartą w jej komunikacie pt. „A credible enlargement perspective for and enhanced EU engagement with the Western Balkans” [Wiarygodna perspektywa rozszerzenia dla Bałkanów Zachodnich oraz większe zaangażowanie UE w tym regionie], zgodnie z którą przy założeniu silnej woli politycznej, przeprowadzenia rzeczywistych i trwałych reform oraz ostatecznego rozwiązania sporów z sąsiadami Serbia mogłaby stać się państwem członkowskim UE; wzywa Radę i Komisję, by – pod warunkiem poczynienia niezbędnych postępów, szczególnie w podstawowej dziedzinie, jaką jest praworządność – wsparły otwarcie rozdziałów negocjacyjnych przygotowanych pod względem technicznym oraz przyspieszyły ogólny proces negocjacji akcesyjnych;
  3. z zadowoleniem przyjmuje pomyślne zakończenie procesu programowania IPA w roku 2018 oraz podpisanie umowy finansowej dotyczącej Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej w zakresie rozwoju obszarów wiejskich (IPARD II); wzywa Komisję, aby przy opracowywaniu nowego IPA III uwzględniła odpowiednie przepisy, aby zapewnić możliwość przystąpienia Serbii do UE;
  4. z zadowoleniem przyjmuje postępy Serbii w tworzeniu prawidłowo działającej gospodarki rynkowej, zapewnianiu wzrostu gospodarczego i utrzymywaniu stabilności makroekonomicznej i walutowej; podkreśla, że Serbia poczyniła duże postępy, jeżeli chodzi o radzenie sobie ze słabościami prowadzonej polityki, które stanowiły problem w przeszłości, w szczególności w drodze konsolidacji budżetu; podkreśla jednak, że bezrobocie, drenaż mózgow i brak aktywności gospodarczej nadal utrzymują się na wysokim poziomie; wzywa Serbię do opracowania zrównoważonego planu z myślą o przyszłości przedsiębiorstw państwowych; podkreśla, że gospodarka oparta na małych i średnich przedsiębiorstwach jest dla Serbii sprawą najwyższej wagi oraz apeluje o bardziej przejrzyste i mniej uciążliwe otoczenie biznesowe; popiera przystąpienie Serbii do Światowej Organizacji Handlu;
  5. wyraża zaniepokojenie utrzymującym się bezrobociem i podkreśla znaczenie szkoleń i rozwoju umiejętności w zakresie przedsiębiorczości u młodych ludzi; wzywa Serbię do poprawy sytuacji kobiet na rynku pracy; apeluje do Serbii o wzmocnienie dialogu trójstronnego; wzywa do zmiany ustawy o składkach na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne oraz ustawy o ubezpieczeniach zdrowotnych w celu zapobiegania dyskryminacji drobnych producentów rolnych;
  6. odnotowuje wybory prezydenckie z dnia 2 kwietnia 2017 r.; z zadowoleniem przyjmuje ogólny przebieg wyborów i wzywa władze, by zapewniły stosowanie standardów międzynarodowych; wzywa władze, by w pełni wdrożyły zalecenia misji ds. obserwacji wyborów z ramienia OBWE/ODIHR, w szczególności dotyczące zapewnienia równych warunków prowadzenia kampanii wyborczej, oraz do nawiązania dialogu z niezależnymi krajowymi misjami obserwacji wyborów; domaga się, by władze szczegółowo zbadały zarzuty o nieprawidłowości, przemoc i zastraszanie, które wysuwano we wcześniejszych procesach wyborczych; zauważa z niepokojem brak przejrzystości w finansowaniu partii politycznych i kampanii wyborczych; zwraca uwagę, że finansowanie partii politycznych musi być przejrzyste i zgodne ze standardami międzynarodowymi;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

7. wzywa Serbię, by w większym stopniu dostosowała się do polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE, w tym do jej polityki wobec Rosji, również w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych; z zadowoleniem przyjmuje istotny wkład Serbii w szereg misji i operacji UE (EUTM Mali, EUTM Somalia, EU NAVFOR Atalanta, EUTM RCA) prowadzonych w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony oraz jej stały udział w tych misjach i operacjach – Serbia bierze aktualnie udział w czterech z sześciu misji lub operacji wojskowych prowadzonych obecnie przez Unię; wyraża jednak zaniepokojenie kontynuowaniem przez Serbię współpracy wojskowej z Rosją i Białorusią;

8. wyraża uznanie dla konstruktywnego podejścia Serbii do zarządzania skutkami kryzysu migracyjnego i uchodźczego oraz dla ogromnych starań, jakich dołożył ten kraj, by zapewnić schronienie i pomoc humanitarną, głównie przy wsparciu ze strony UE; z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie przez Serbię nowych ustaw o azylu, cudzoziemcach oraz kontroli granicznej; apeluje do Serbii, by stopniowo dostosowywała swoją politykę wizową do tej obowiązującej w UE; z niepokojem zauważa, że polityka wizowa Serbii, niedostosowana do norm UE, otworzyła możliwość nielegalnej migracji i przemytu do krajów UE, a także do krajów z nią sąsiadujących; wzywa Serbię do wprowadzenia mechanizmu powrotu migrantów o niuregulowanym statusie, który byłby zgodny z dorobkiem prawnym UE, oraz do dalszej poprawy zdolności tego mechanizmu do zaspokajania potrzeb małoletnich bez opieki; wzywa Serbię, by znalazła możliwe do zrealizowania rozwiązanie dla uchodźców z krajów sąsiadujących, m.in. pod względem ich potrzeb mieszkaniowych oraz dostępu do pracy i kształcenia;

Praworządność

9. apeluje do Serbii, by zintensyfikowała reformy w dziedzinie praworządności, a zwłaszcza by zagwarantowała niezawisłość i ogólną skuteczność wymiaru sprawiedliwości; podkreśla, że trzeba położyć szczególny nacisk na wdrożenie skutecznych reform w tej dziedzinie; odnotowuje, że choć poczyniono pewne postępy w ograniczaniu liczby zaległych spraw egzekucyjnych oraz wprowadzaniu środków mających na celu ujednoczenie praktyki sądowej, nie ma pełnej gwarancji co do niezawisłości sądów w Serbii, a skala nacisków politycznych na sądownictwo wciąż budzi obawy; wzywa Serbię do zagwarantowania większej odpowiedzialności, bezstronności, profesjonalizmu i ogólnej skuteczności sądownictwa, a także do ustanowienia systemu bezpłatnej pomocy prawnej gwarantującego dostęp do szerokiego zakresu podmiotów świadczących darmową pomoc prawną; apeluje o stosowanie ogółu orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka;

10. ponownie zwraca uwagę, że należy zwielokrotnić wysiłki w walce z korupcją oraz wzywa Serbię do wyraźnego zaangażowania się w rozwiązanie tej kwestii; z zadowoleniem odnosi się do przyjęcia ustawy o organizacji i właściwości organów rządowych odnośnie do zwalczania przestępczości zorganizowanej, terroryzmu i korupcji; pozytywnie odnosi się do zmian przepisów kodeksu karnego tego kraju dotyczących przestępstw gospodarczych i zachęca Serbię do pełnego ich wdrożenia, w tym zmiany dotyczącej nadużycia władzy, aby zapobiegać wszelkim nadużyciom; apeluje o dalszą realizację krajowej strategii antykorupcyjnej oraz planu działania w tym zakresie; ponawia wezwanie do władz serbskich o szybkie przyjęcie nowej ustawy o agencji antykorupcyjnej, by usprawnić planowanie, koordynację i monitorowanie wdrażania obowiązujących i nowych przepisów oraz strategii politycznych; podkreśla, że kluczowe znaczenie ma przyznanie agencji zasobów ludzkich i finansowych niezbędnych do wykonywania powierzonych jej zadań w sposób niezależny, a także utrzymanie poziomu tych zasobów; podkreśla, że członkowie agencji antykorupcyjnej muszą być wybierani zgodnie z zasadami przejrzystości, braku konfliktu interesów lub przynależności politycznej; wzywa władze do obsadzenia wszystkich wolnych stanowisk w agencji; wzywa Serbię do dalszej poprawy wyników w zakresie prowadzenia śledztw, przedstawiania aktów oskarżenia i wydawania prawomocnych wyroków skazujących w sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu oraz do regularnego publikowania danych statystycznych na temat wyników śledztw we wszystkich przypadkach podejrzeń o korupcję wśród funkcjonariuszy publicznych;

11. wzywa władze serbskie do wdrożenia zaleceń GRECO; apeluje do parlamentu serbskiego o wdrożenie w szczególności zaleceń dotyczących zapobiegania korupcji oraz konfliktom interesów, a także o przyjęcie kodeksu postępowania;

12. przyznaje, że dokonały się pewne postępy w walce z korupcją i przestępczością zorganizowaną oraz z zadowoleniem przyjmuje aktywną rolę Serbii we współpracy policyjnej i sądowej na szczeblu międzynarodowym i regionalnym; wzywa Serbię do wykazania dalszego zaangażowania i osiągnięcia wymiernych rezultatów w tej dziedzinie, w szczególności poprzez przekonujące wyniki w zakresie śledztw, postępowań karnych i wyroków skazujących w sprawach dotyczących przestępczości zorganizowanej, w tym nielegalnego handlu i przemytu migrantów z Serbii do UE i do państw nienależących do UE, morderstw związanych z przestępczością zorganizowaną, cyberprzestępczości, przepływów finansowych wspierających działalność terrorystyczną i prania pieniędzy; wzywa Serbię do dalszych działań w celu pełnego wprowadzenia w życie planu działania uzgodnionego z Grupą Specjalną ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy; zwraca uwagę na rosnącą liczbę ataków przestępczych i wzywa do zajęcia się nimi w drodze pełnej współpracy z organami sądowymi;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Demokracja i dialog społeczny

13. podkreśla, że parlament serbski nadal nie sprawuje skutecznego nadzoru nad władzą wykonawczą, a także że należy wzmocnić przejrzystość, integracyjny charakter i jakość procesu ustawodawczego; z zadowoleniem przyjmuje fakt coraz rzadszego stosowania procedur nadzwyczajnych w procesie stanowienia prawa; podkreśla jednak, że wciąż powszechne stosowanie procedur nadzwyczajnych wywiera negatywny wpływ na kontrolę parlamentarną i publiczną; zaznacza, że należy unikać wszelkich działań ograniczających zdolność parlamentu serbskiego do przeprowadzania skutecznych debat na temat ustawodawstwa oraz do sprawowania nad nim kontroli; zwraca uwagę na znaczenie działalności opozycji w demokracji i podkreśla, że politycy opozycyjni nie powinni być szkalowani i zniesławiani; wyraża zaniepokojenie faktem, że niektórzy politycy nadużywają dyskursu publicznego w celu podsycania radykalizacji postaw; apeluje o przyjęcie dodatkowych środków zapewniających dialog międzypartyjny oraz skuteczne zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego; wzywa parlament serbski do dokonania przeglądu praktyki obstrukcji parlamentarnej oraz tego, czy praktyka taka tłumi debatę demokratyczną; z zadowoleniem przyjmuje nieustające starania parlamentu serbskiego na rzecz poprawy przejrzystości w drodze debat na temat pozycji negocjacyjnych Serbii w sprawie rozdziałów dotyczących przystąpienia do UE oraz w drodze wymiany zdań z główną grupą negocjacyjną i Krajowego Konwentu ds. Unii Europejskiej; podkreśla, że rola pełniona przez niezależne organy regulacyjne, takie jak krajowy rzecznik praw obywatelskich, agencja antykorupcyjna, krajowa izba kontroli oraz pełnomocnik ds. informacji istotnych dla społeczeństwa i ochrony danych osobowych wymaga pełnego uznania oraz wsparcia; wzywa Parlament Serbii do zaangażowania się we wdrażanie ustaleń i zaleceń niezależnych organów regulacyjnych, w szczególności rzecznika praw obywatelskich; przypomina, że jednym z filarów europejskiego modelu społecznego jest dialog społeczny oraz że regularne konsultacje między rządem a partnerami społecznymi mają zasadnicze znaczenie dla zapobiegania napięciom i konfliktom społecznym; podkreśla, że konieczne jest, aby dialog społeczny nie sprowadzał się tylko do wymiany informacji oraz że ważne projekty ustaw należy konsultować ze wszystkimi zainteresowanymi stronami przed ich procedowaniem w parlamencie;

14. z zadowoleniem przyjmuje przedstawienie projektu reformy konstytucyjnej krajowego wymiaru sprawiedliwości przekazanego do zaopiniowania Komisji Weneckiej; podkreśla, jak ważne jest pełne wdrożenie zaleceń tej komisji; zachęca władze Serbii, aby podjęły pluralistyczną i merytoryczną debatę publiczną i prowadziły ją w konstruktywny sposób, aby zwiększyć świadomość procesu reformy konstytucyjnej w kraju; wzywa do przeprowadzenia szeroko zakrojonych konsultacji publicznych przed przekazaniem ostatecznej wersji projektu do parlamentu serbskiego;

15. z zadowoleniem przyjmuje postępy Serbii w zakresie reform administracji publicznej, polegających zwłaszcza na przyjęciu szeregu nowych przepisów odnośnie do wynagrodzeń pracowników służby cywilnej oraz stosunków pracy, a także samorządów lokalnych i wynagrodzeń urzędników w prowincjach autonomicznych, jak również krajowej akademii szkoleniowej; podkreśla, że wpływ czynników politycznych na obsadzanie stanowisk kierowniczych wyższego szczebla nadal budzi obawy; wzywa Serbię do zmiany ustawy o służbie cywilnej w celu zagwarantowania neutralności administracji publicznej; zauważa, że wzmocnienie zdolności administracyjnych na wszystkich szczeblach jest istotne dla pomyślnego wdrożenia kluczowych reform; z zadowoleniem przyjmuje powołanie ministerstwa integracji europejskiej obejmującego strukturę dawnego serbskiego urzędu integracji europejskiej, który kontynuuje działalność, zapewniając wytyczne polityczne dotyczące integracji europejskiej;

Prawa człowieka

16. podkreśla, że wprowadzono ramy ustawodawcze i instytucjonalne gwarantujące poszanowanie praw człowieka; zwraca uwagę, że konieczne jest ich konsekwentne i skuteczne wdrażanie w całym kraju; wzywa Serbię do przyjęcia nowej ustawy o ochronie danych osobowych i do dołożenia starań, by ustawa ta była w pełni zgodna ze standardami i wzorcowymi praktykami stosowanymi w UE; zauważa, że konieczne są dalsze nieustające wysiłki na rzecz poprawy sytuacji osób należących do grup społecznych o szczególnych potrzebach, w tym dzieci, osób niepełnosprawnych, osób zarażonych HIV/AIDS i osób ze środowisk LGBTI; potępia ciągle odnotowywane przestępstwa z nienawiści wobec Romów i osób LGBTI; wzywa Serbię, by aktywnie zajęła się wykrywaniem i ściganiem przestępstw z nienawiści oraz wydawaniem wyroków skazujących w związku z nimi; wzywa władze serbskie do propagowania klimatu tolerancji oraz potępienia wszelkich form mowy nienawiści, publicznej aprobaty dla ludobójstwa, zbrodni przeciwko ludzkości i zbrodni wojennych oraz ich negocjowania;

17. wzywa Serbię do wypuklenia roli i zwiększenia potencjału jej organów w zakresie ochrony grup o szczególnych potrzebach, w tym kobiet, dzieci i osób niepełnosprawnych, a także do zapewnienia lepszej współpracy policji, prokuratorów i służb socjalnych w tym zakresie; z zadowoleniem przyjmuje ratyfikację przez Serbię konwencji stambulskiej i niedawne działania w związku z nią, czyli przyjęcie środków ochrony dzieci przed przemocą, a także ogłoszenie przez rząd planów utworzenia urzędu rzecznika praw dziecka, i wzywa władze do monitorowania skutków przepisów prawnych i innych środków; podkreśla, że nadal występują niedociągnięcia w zakresie przestrzegania praw człowieka osób niepełnosprawnych i wzywa rząd do przyjęcia krajowej strategii w odniesieniu do tych osób;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

18. zdecydowanie zachęca władze serbskie do zintensyfikowania działań mających na celu poprawę sytuacji w dziedzinie wolności wypowiedzi i mediów; z zadowoleniem przyjmuje utworzenie nowej grupy roboczej ds. opracowania projektu strategii medialnej; podkreśla, że nadal budzą niepokój groźby, przemoc i zastraszanie dziennikarzy i redakcji, w tym nękanie przez organy administracji i zastraszanie w toku postępowań sądowych; domaga się, by urzędnicy w sposób konsekwentny publicznie potępiali wszelkie formy zastraszania dziennikarzy oraz powstrzymywali się od ingerencji w działalność mediów i dziennikarzy, w tym w kontekście wyborów; zaznacza w związku z tym, że choć niektóre sprawy rozstrzygnięto i postawiono w nich zarzuty, wyroki skazujące wydaje się nadal rzadko; przyjmuje z zadowoleniem wysiłki stałej grupy roboczej powstałej w wyniku zawarcia porozumienia o współpracy i działaniach na rzecz poprawy bezpieczeństwa dziennikarzy i apeluje do władz o wykazanie pełnego zaangażowania w prowadzenie dochodzeń we wszystkich przypadkach ataków na dziennikarzy i redakcje oraz ściganie tych przypadków; wzywa do pełnego wdrożenia ustaw medialnych i do wzmocnienia niezależności krajowego organu regulacyjnego ds. mediów elektronicznych; z zadowoleniem odnosi się do intensyfikacji działań służących przyjęciu strategii medialnej mającej na celu stworzenie pluralistycznego środowiska medialnego i podkreśla w związku z tym, jak ważne jest prowadzenie przejrzystych konsultacji obejmujących wszystkie zainteresowane strony; podkreśla, że konieczna jest całkowita przejrzystość w zakresie własności i finansowania mediów; wzywa do przyjęcia polityki, która będzie chronić media i programy w językach mniejszości narodowych mieszkających w Serbii;

19. apeluje do władz serbskich, by aktywniej współpracowały z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, w tym organizacjami kobiet oraz ugrupowaniami zajmującymi się prawami człowieka, których rola jest kluczowa dla dobrze funkcjonującej demokracji; potępia restrykcje i negatywne kampanie wymierzone w niektóre organizacje społeczeństwa obywatelskiego; wzywa do przyjęcia krajowej strategii oraz powiązanego z nią planu działania na rzecz uregulowania otoczenia, w jakim działają organizacje społeczeństwa obywatelskiego; uważa, że konieczne są dalsze wysiłki na rzecz zapewnienia systematycznej współpracy między rządem a społeczeństwem obywatelskim i wzywa do uważniejszego opracowywania i wdrażania prawodawstwa w dziedzinach mających wpływ na społeczeństwo obywatelskie;

20. odnotowuje pewne postępy w przypadku bezprawnego wyburzania prywatnych nieruchomości oraz pozbawiania swobody przemieszczania się w dzielnicy Savamala w Belgradzie kwietniu 2016 r.; wzywa do rozwiązania tych kwestii oraz do pełnej współpracy z organami sądowymi w postępowaniach mających na celu pociągnięcie sprawców do odpowiedzialności;

Poszanowanie i ochrona mniejszości

21. z zadowoleniem odnotowuje przyjęcie planu działania na rzecz zapewnienia praw mniejszości narodowych oraz uchwalenie dekretu ustanawiającego fundusz dla mniejszości narodowych; zwraca się do rządu Serbii o pełne wdrożenie wszystkich traktatów międzynarodowych dotyczących praw mniejszości; podkreśla, że postępy w dziedzinie ochrony praw mniejszości narodowych są niewystarczające i wzywa do pełnego wdrożenia planu działania oraz do usprawnienia koordynacji i włączenia zainteresowanych stron, w tym państw ościennych, w kwestie dotyczące potrzeb transportowych i komunikacyjnych; odnotowuje, że funkcjonuje już fundusz dla mniejszości narodowych oraz że przeznaczono nań więcej środków finansowych; z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie podstawowych przepisów dotyczących praw mniejszości; ponawia wezwanie do Serbii o zagwarantowanie spójnego wdrażania przepisów dotyczących ochrony mniejszości, w tym przepisów w dziedzinie edukacji i kultury, używania języków mniejszości, reprezentacji mniejszości w organach administracji publicznej i sądownictwie oraz stałego dostępu do mediów i posługi religijnej w językach mniejszości; odnotowuje aktywne uczestnictwo mniejszości narodowych w cyklach wyborczych i wzywa do przyjęcia strategii, które zagwarantują ich sprawliwą reprezentację polityczną w zgromadzeniu narodowym Serbii; wzywa do pełnego wdrożenia prawa do terminowej rejestracji urodzeń; podkreśla, że wspieranie i ochrona praw człowieka, w tym praw mniejszości narodowych, stanowi warunek przystąpienia do UE;

22. zauważa, że różnorodność kulturowa Wojwodiny wnosi istotny wkład w tożsamość Serbii; podkreśla, że należy zachować autonomię Wojwodiny oraz bez zbędnej zwłoki przyjąć ustawę o zasobach finansowych Wojwodiny, zgodnie z konstytucją;

23. z zadowoleniem odnotowuje przyjęcie nowej strategii integracji społecznej Romów na lata 2016–2025 wraz z planem działania obejmującym edukację, zdrowie, mieszkalnictwo oraz zatrudnienie; przyjmuje z zadowoleniem fakt uznania w strategii, że kobiety romskie są ofiarami szczególnej dyskryminacji; wzywa Serbię do wytyczenia wyraźnych celów i wskaźników na potrzeby monitorowania realizacji nowej strategii; jest zaniepokojony wysokim wskaźnikiem porzucania nauki szkolnej przez dziewczęta romskie; zauważa, że większość Romów jest dotknięta wykluczeniem społecznym i doświadcza regularnego naruszania przysługujących im praw; wzywa do pełnego wdrożenia nowej strategii integracji społecznej Romów oraz planu działania; podkreśla znaczenie kształtowania polityki służącej zwalczaniu dyskryminacji Romów i antycyganizmu; domaga się umożliwienia Romom konstruktywnego udziału w życiu publicznym i politycznym na wszystkich szczeblach;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

Współpraca regionalna i stosunki dobrosąsiedzkie

24. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Serbia jest nadal zaangażowana w utrzymywanie konstruktywnych stosunków dwustronnych z innymi państwami objętymi procesem rozszerzenia, jak również z sąsiadującymi państwami członkowskimi UE; z aprobatą odnotowuje, że Serbia nadal bierze udział w szeregu regionalnych inicjatyw współpracy, takich jak proces współpracy w Europie Południowo-Wschodniej, Rada Współpracy Regionalnej, Środkowoeuropejska umowa o wolnym handlu, inicjatywa adriatycko-jońska, strategia makroregionalna UE na rzecz regionu Dunaju, strategia UE na rzecz regionu Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego, proces brdeńsko-brioński, inicjatywa tzw. szóstki zachodniobałkańskiej oraz powiązany z nią program dotyczący sieci połączeń, a także proces berliński; przyjmuje z zadowoleniem dotychczasowe rezultaty procesu szóstki zachodniobałkańskiej oraz apeluje o dalszy rozwój regionalnego obszaru gospodarczego; ponawia apel do władz serbskich o wdrożenie środków w ramach reform sieci połączeń związanych z programem dotyczącym sieci połączeń; z zadowoleniem przyjmuje wysiłki Serbii na rzecz priorytetowego traktowania inwestycji w infrastrukturę i podkreśla znaczenie większej łączności w regionie; zwraca uwagę, że należy wielokrotnie zwiększyć wysiłki na rzecz rozwoju gospodarczego i społecznego regionów przygranicznych, aby zapobiec ich wyludnianiu się; popiera propozycję obniżenia opłat roamingowych w regionie Bałkanów Zachodnich; podkreśla, że nierozstrzygnięte spory dwustronne nie powinny negatywnie wpływać na proces przystąpienia do UE; zdecydowanie popiera deklarowaną przez partnerów z Bałkanów Zachodnich wolę dalszego wzmocnienia stosunków dobrosąsiedzkich, stabilności w regionie i wzajemnej współpracy; przypomina, że UE jest zdeterminowana, aby jeszcze bardziej zaangażować się we wspieranie transformacji regionu;

25. z zadowoleniem odnotowuje przyjęcie krajowej strategii prowadzenia dochodzeń w sprawie zbrodni wojennych i ich ścigania; odnotowuje przyjęcie strategii prokuratury w odniesieniu do prowadzenia śledztw i procesów sądowych w sprawie zbrodni wojennych, a także wzywa Serbię do przeprowadzenia wszystkich przewidzianych działań; z zadowoleniem przyjmuje powołanie nowego prokuratora ds. zbrodni wojennych w maju 2017 r.; ponownie wzywa do wdrożenia tej strategii, szczególnie poprzez przyspieszenie przedstawiania aktów oskarżenia, oraz do przyjęcia strategii operacyjnej prokuratury; wzywa Serbię do przeprowadzenia skutecznych dochodzeń w sprawie wszystkich zbrodni wojennych, w szczególności tych, które charakteryzują się wysokim profilem, oraz do współpracy z partnerami regionalnymi w tych sprawach; wzywa Komisję Europejską i państwa członkowskie do podjęcia dodatkowych wysiłków na rzecz rozwiązania tych kwestii w procesie negocjacji między UE a Serbią; wzywa władze, by nadal zajmowały się problemem osób zaginionych podczas wojen w latach 90-tych XX w.; wzywa Serbię do ponownego nawiązania pełnej współpracy z obecnym Międzynarodowym Mechanizmem Rezydualnym dla Trybunałów Karnych; wzywa władze serbskie do prowadzenia dalszych prac nad kwestią losu osób zaginionych, w tym do otwarcia archiwów państwowych dotyczących okresu wojny; nalega na Serbię, by przygotowała mechanizm reparacji dla ofiar i ich rodzin; ponownie wyraża poparcie dla inicjatywy w sprawie utworzenia komisji regionalnej na potrzeby ustalenia faktów dotyczących zbrodni wojennych i innych poważnych przypadków łamania praw człowieka popełnionych w byłej Jugosławii; podkreśla znaczenie działań prowadzonych przez regionalne biuro ds. współpracy na rzecz młodzieży i jego oddziały terenowe na rzecz propagowania pojednania wśród młodzieży; domaga się dalszych zmian ustawy o restytucji i podkreśla, jak ważne jest niedyskryminacyjne traktowanie osób ubiegających się o restytucję mienia w porównaniu z innymi beneficjentami, zwłaszcza w dziedzinie rejestracji własności publicznej;

26. wyraża ubolewanie w związku z powtarzającym się negowaniem ludobójstwa w Srebrenicy przez niektóre władze serbskie; przypomina im, że pełna współpraca z Międzynarodowym Trybunałem Karnym dla Byłej Jugosławii i będącym jego następcą Międzynarodowym Mechanizmem Rezydualnym dla Trybunałów Karnych, oznacza również pełne akceptowanie i wdrażanie ich orzeczeń i decyzji; podkreśla, że uznanie ludobójstwa w Srebrenicy stanowi zasadniczy krok na drodze Serbii do przystąpienia do Unii Europejskiej;

27. z zadowoleniem przyjmuje nieustające zaangażowanie Serbii w proces normalizacji stosunków z Kosowem oraz zobowiązanie tego kraju do wdrożenia porozumień będących wynikiem wspieranego przez UE dialogu; pozytywnie odnosi się do faktu, że prezydent Serbii podjął dialog wewnętrzny w sprawie Kosowa; ponownie wzywa do pełnego wdrożenia, w dobrej wierze i bez zbędnej zwłoki, wszelkich osiągniętych porozumień, łącznie z tymi dotyczącymi energii, oraz do determinacji w kontynuowaniu procesu normalizacji stosunków; podkreśla, jak ważne jest stworzenie stowarzyszenia/wspólnoty gmin zamieszkiwanych w większości przez Serbów; zwraca uwagę, że należy przyspieszyć prace nad nowym etapem dialogu z myślą o pełnej normalizacji stosunków między Serbią a Kosowem, które mają zostać określone w prawnie wiążącym porozumieniu; ponownie wzywa Europejską Służbę Działań Zewnętrznych do przeprowadzenia oceny, jak skutecznie strony wywiązują się ze swoich zobowiązań; bezwzględnie potępia zabójstwo Olivera Iranovića, serbskiego polityka pochodzącego z Kosowa, i podkreśla potrzebę prawdziwej współpracy między oficerami dochodzeniowymi z Kosowa i Serbii, a także potrzebę wsparcia międzynarodowego, aby można było postawić sprawców przed sądem;

Czwartek, 29 listopada 2018 r.

28. odnotowuje toczącą się debatę na temat ewentualnych korekt granicy między Serbią a Kosowem, w tym wymiany terytoriów, a także oświadczenia publiczne w tej sprawie; zwraca uwagę na wieloetniczny charakter zarówno Kosowa, jak i Serbii, oraz zaznacza, że w tym regionie nie powinno się dążyć do tworzenia państw jednolitych pod względem etnicznym; wspiera dialog, którego prowadzenie ułatwia UE i który stanowi ramy dla wypracowania kompleksowej umowy w sprawie normalizacji stosunków między Serbią a Kosowem; uważa, że ewentualne porozumienie może zostać zaakceptowane wyłącznie pod warunkiem, że zostanie zawarte za zgodą obu stron, z uwzględnieniem ogólnej stabilności w regionie i prawa międzynarodowego;

29. wyraża zaniepokojenie powtarzającymi się wypowiedziami polityków wysokiej rangi, w których kwestionuje się integralność terytorialną Bośni i Hercegowiny, oraz potępia wszelkie formy retoryki nacjonalistycznej mającej na celu nakłanianie do dezintegracji;

Energia i transport

30. wzywa Serbię do pełnego wdrożenia środków w zakresie reformy sieci połączeń w sektorze energii; zachęca Serbię do rozwijania konkurencji na rynku gazu oraz do wywiązania się z odnośnych zobowiązań dotyczących rozdziału (ang. unbundling) przewidzianych w trzecim pakiecie energetycznym; wzywa Serbię do opracowania polityki energetycznej w celu zmniejszenia zależności od importu gazu z Rosji; z zadowoleniem odnotowuje wysiłki tego kraju na rzecz promowania inwestycji w dziedzinie efektywności energetycznej oraz energii ze źródeł odnawialnych; przypomina, że przepisy w sprawie efektywności energetycznej nie są w pełni zgodne z odnośnymi dyrektywami unijnymi; wzywa Serbię do dywersyfikacji źródeł energii i ukierunkowanie jej na inne odnawialne źródła energii;

31. wzywa rząd Serbii do przyjęcia niezbędnych środków w celu ochrony obszarów chronionych, w szczególności w odniesieniu do rozwoju elektrowni wodnych na obszarach wrażliwych pod względem środowiskowym, takich jak Park Przyrodniczy Stara Planina; w tym kontekście wzywa do przeprowadzenia gruntownych ocen oddziaływania na środowisko na podstawie norm UE określonych w dyrektywie ptasiej i siedliskowej oraz ramowej dyrektywie wodnej; zachęca rząd Serbii do zwiększenia przejrzystości planowanych projektów poprzez udział społeczeństwa i konsultacje społeczne z udziałem wszystkich zainteresowanych stron;

32. z zadowoleniem odnotowuje wspólne zobowiązanie, podpisane przez Serbię i Bułgarię dnia 17 maja 2018 r. z okazji szczytu UE–Bałkany Zachodnie w Sofii, do zbudowania interkonektora gazowego między tymi krajami, a także przyjęcie pakietu IPA 2018, w którego skład wchodzi istotny pod względem strategicznym projekt infrastrukturalny, jakim jest tzw. autostrada pokoju Nisz–Merdare–Prisztina usprawniająca połączenie transportowe między środkową Serbią a Kosowem oraz mająca symboliczne znaczenie dla stosunków w regionie;

33. wyraża głębokie zaniepokojenie drastycznie wysokim poziomem zanieczyszczenia powietrza w Serbii, z powodu którego – według danych Światowej Organizacji Zdrowia – w 2016 r. skutek chorób układu oddechowego zmarło ok. 6,5 tys. osób; w związku z tym wzywa władze serbskie do przyjęcia niezbędnych środków doraźnych, aby zaradzić tej sytuacji oraz do przeprowadzenia skutecznej reformy polityki w zakresie transportu i mobilności w dużych miastach w perspektywie średnio- i długoterminowej;

o

o o

34. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz rządowi i parlamentowi Serbii.